

Ιουδαϊκή ηθική αξιολόγηση της παρεμβατικής γονιμοποίησης

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown

Η ηθική αποτελεί πάντα κύρια μέριμνα του Ιουδαϊσμού. Το κέντρο του ενδιαφέροντός του αποτελεί πάντα το ερώτημα περί του τρόπου της ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς κι η απάντηση που δινόταν ήταν ότι ο άνθρωπος είναι ένα δημιούργημα του Θεού ικανό ν' αναλαμβάνει την ευθύνη ελεύθερων ηθικών επιλογών που αφορούν τις προσωπικές, οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις και ν' αποκρίνεται στην παρουσία του Θεού στην ιστορία και τη φύση μέσα από μια οριζόντια σχέση με το συνάνθρωπο και μέσα από την ανάληψη της ευθύνης των

ελεύθερων ηθικών του επιλογών.

Ο όρος ιουδαϊσμός χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη θρησκεία των Ιουδαίων ως μια σύνθετη έκφραση μιας θρησκευτικής και εθνικής κοινότητας περιλαμβάνουσα ένα σύνολο θεμελιακών πεποιθήσεων και αξιών, που διακρίνεται σε πρότυπα πράξης, κοινωνικής διάρθρωσης και πολιτισμού και σε θρησκευτικές θέσεις και έννοιες από τις οποίες σημαντικότερη είναι[1] η έννοια της ύπαρξης ενός μοναδικού και υπερβατικού Θεού δημιουργού και κυβερνήτη του σύμπαντος, ο οποίος σύναψε Διαθήκη με τον ιουδαϊκό λαό και του αποκάλυψε νόμους και εντολές με τη μορφή της Τορά κι ακόμη έναν τρόπο ζωής αφιερωμένο στη μελέτη της Τορά και την τήρηση των περιεχομένων σ' αυτή εντολών[2].

Μέχρι την πολιτική και κοινωνική χειραφέτηση των Ιουδαίων στο χώρο του ιουδαϊσμού αναπτύχτηκε η θεολογία, η οποία απέδιδε κεντρική αυθεντία στις Ιερές Γραφές και τη μακραίωνη παράδοση και είχε το προβάδισμα έναντι της ηθικής. Μετά την πολιτική και κοινωνική χειραφέτηση των Ιουδαίων έλαβε το προβάδισμα η εξέταση των κοινωνικών και ηθικών ζητημάτων με συχνή υιοθέτηση απόψεων που έχουν τη μορφή εξιουδαϊσμένων παραλλαγών της φιλοσοφικής ηθικής ή των πολιτικών προγραμμάτων.

Τα ηθικά ενδιαφέροντα του ιουδαϊσμού, που στο παρελθόν εκφράστηκαν στα κείμενα των ραβίνων και σε πραγματείες ηθικού περιεχομένου, εκφράζονται σήμερα σε κείμενα ραββίνων προσανατολισμένα στην ανάγκη καθιέρωσης νομικών προτύπων, τα οποία εκφράζουν τα ηθικά ενδιαφέροντα του σύγχρονου ιουδαϊσμού και στη χαλαχά (halacha), η οποία είναι η νομικού χαρακτήρα παραδειγματική έκθεση της ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς[3].

Μεταξύ των ηθικών θεμάτων που εξετάζουν τα κείμενα των σύγχρονων ραββίνων και η χαλαχά είναι και τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνικών της παρεμβατικής γονιμοποίησης[4] και η ανάγκη να ταξινομηθούν οι προκύπτουσες από αυτή περίπλοκες σχέσεις και να τεθεί μια διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σ' αυτό που είναι ηθικά αποδεκτό και σ' εκείνο που είναι ηθικά αμφισβητήσιμο ή ηθικά απαράδεκτο[5]. Έτσι, με βάση τη χαλαχά και τις απόψεις των σημερινών ραββίνων ηθικά αποδεκτό και επιτρεπτό είναι να παρακάμπτεται η δια της συζυγικής πράξης φυσική αναπαραγωγική διαδικασία με την εφαρμογή της ομόλογης σπερματέγχυσης και της ομόλογης εξωσωματικής γονιμοποίησης σε υπογόνιμα ή στείρα ζεύγη για να πραγματοποιηθεί αποκλειστικά ο σκοπός της τεκνογονίας. Με την εφαρμογή των τεχνικών αυτών το άτεκνο ζεύγος εκπληρώνει τη θεμελιωμένη στη βιβλική εντολή «*Αύξάνεσθε και πληθύνεσθε και πληρώσατε τήν γῆν*» (Γεν. 1, 28) υποχρέωση να τεκνοποιήσει χωρίς να παραβιάζεται η απαγόρευση της χαλαχά περί δημιουργίας μη νόμιμης γονικής σχέσης μεταξύ μη

σχετιζομένων προσώπων πάνω στην οποία βασίζεται η απαγόρευση της χρήσης σπέρματος του αποθανόντος συζύγου για τεκνοποίηση από τη σύζυγο μέσω ομόλογης εξωσωματικής γονιμοποίησης[6].

Επιπλέον, ηθικά αποδεκτή και επιτρεπτή θεωρείται η εφαρμογή της εξωσωματικής γονιμοποίησης στην ενδεχόμενη περίπτωση συνδυασμού της με την εργαστηριακή δημιουργία και εμφύτευση στη μήτρα κλώνου (αναπαραγωγική κλωνοποίηση), εφ' όσον δεν υπάρχει άλλη μέθοδος για να εκπληρώσει το άτεκνο ζεύγος το ιερό καθήκον της τεκνογονίας[7], καθώς και στην περίπτωση που παρένθετη μητέρα αναλαμβάνει να κυφορήσει για λογαριασμό άτεκνου ζεύγους με μοναδική προϋπόθεση να προέρχονται οι γαμέτες από το ζεύγος, έτσι ώστε η σχέση μεταξύ του παιδιού που θα γεννηθεί και των γονέων που θα το αναθρέψουν να είναι νόμιμη. Η μεσολάβηση παρένθετης μητέρας μεταξύ του ζεύγους, η οποία στη χριστιανική θρησκεία καταδικάζεται ηθικά, στον ιουδαϊσμό θεωρείται πράξη ηθική και θεμελιώνεται θεολογικά στη διήγηση της Βίβλου[8], όπου αναφέρεται ότι η στείρα Σάρρα έδωσε στον Αβραάμ την υπηρέτριά της Άγαρ για να τεκνοποιήσει[9].

Μάλιστα, στα κείμενα των ραββίνων που αξιολογούν θετικά και δέχονται την ομόλογη τεχνητή σπερματέγχυση και εξωσωματική γονιμοποίηση και στη χαλαρά, παρακάμπτεται το ηθικό πρόβλημα της εκσπερμάτισης εκτός του γυναικείου κόλπου, η οποία στον ιουδαϊσμό θεωρείται παραβίαση της βιβλικής απαγόρευσης της μάταιης καταστροφής σπέρματος, με το να υποστηρίζεται ότι η εκσπερμάτιση για τη χρησιμοποίηση σπέρματος σε ομόλογη τεχνητή σπερματέγχυση ή εξωσωματική γονιμοποίηση δεν είναι μάταια διότι γίνεται με πρόθεση και σκοπό να ενισχυθεί η αναπαραγωγική ικανότητα του ζευγαριού και να δημιουργηθεί παιδί[10] και προτείνεται αντί του αυνανισμού, που απαγορεύεται σαφώς από τον ιουδαϊκό νόμο, η συλλογή σπέρματος με άλλους τρόπους. Ο ραββίνος Jakobovits ιεραρχεί τους τρόπους συλλογής σπέρματος ως εξής:

i. Συλλογή από το γυναικείο κόλπο μετά από φυσιολογική συνουσία.

ii. Με διακεκομμένη συνουσία εφ' όσον η συλλογή από τον κόλπο είναι αδύνατη για τεχνικούς ή ψυχολογικούς λόγους.

iii. Με χρήση προφυλακτικού ή δοχείου συλλογής, που τοποθετείται ενδοκολπικά, εφ' όσον είναι πρακτικά αδύνατη η διακεκομμένη συνουσία.

Κι επιπρόσθετα, επιτρέπει τη λήψη του σπέρματος με αυνανισμό κατά προτίμηση από το γιατρό με μηχανική διέγερση, αν δεν είναι πρακτικά δυνατή η εφαρμογή

άλλων τρόπων[11].

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Larousse Britannica, τόμ. 25, στο λήμμα «*Ιουδαϊσμός*», σελ. 295.

[2] Ιουδαϊσμός, διαδικτυακός τόπος:[http:// el.Wikipedia.org/wiki/Ιουδαϊσμός](http://el.Wikipedia.org/wiki/Ιουδαϊσμός) (ανάκτηση 18-042013)

[3] Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Larousse Britannica, τόμ. 25, στο λήμμα «*Ιουδαϊσμός*», σελ. 313, 314, 317.

[4] Β. Φανάρας, «*Η θεώρηση της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής υπό το πρίσμα ετερόδοξων χριστιανικών ομολογιών και άλλων μονοθεϊστικών θρησκειών*», Θεολογία, τόμ. 72, τεύχ. 2, σελ. 674, 675.

[5] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[6] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 675-677.

[7] Rabb. J. Broyde, Cloning People and Jewish Law: A Preliminary Analysis, διαδικτυακός τόπος:<http://www.jlaw.com/Articles/cloning.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[8] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 677.

[9] «*Σαρα δέ ή γυνή Αβρααμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ. ἦν δέ αὐτῆ παιδίσκη Αἰγυπτία, ἧ ὄνομα Ἄγαρ. εἶπεν δέ Σαρα προς Αβρααμ. Ἰδοὺ συνέκλεισεν με κύριος τοῦ μή τίκτειν. εἴσελθε οὖν πρός τήν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποήσης ἐξ αὐτῆς. ὑπήκουσεν δέ Αβρααμ τῆς φωνῆς Σαρᾶς καί λαβοῦσα Σαρα ή γυνή Αβρααμ Ἄγαρ τήν Αἰγυπτίαν τήν ἑαυτῆς παιδίσκην - μετά δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι Αβρααμ ἐν τῆ Χανααν - καί ἔδωκεν αὐτήν Αβρααμ τῷ ἀνδρί αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα. καί εἰσῆλθεν πρός Ἄγαρ καί συνέλαβεν» (Γεν. 16, 1-4).*

[10] L. Lehman and B. Edgar, Religious perspectives on embryo donation an search, διαδικτυακός τόπος: <http://cet.sagepub.com/content/5/1/35.full> (ανάκτηση 13-04-2013)

[11] Y. Jakobovits, «*Male infertility: halakhic issues*», In Grazi RV, ed: *Be fruit and multiply: fertility therapy and the Jewish Jerusalem*: Genesis Jerusalem Press, 1994, σελ. 55-78.

Παρατήρηση: Συνεχίζουμε την παρουσίαση σε σειρά άρθρων της μελέτης σχετικά με την Παρεμβατική Γονιμοποίηση της καθηγήτριας Μ.Ε. και θεολόγου, Χαρίκλειας Φωτοπούλου. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου το οποίο κατατέθηκε στο ΕΑΠ ως μεταπτυχιακή - διπλωματική εργασία με επιβλέποντες τους κ. Ν. Κόϊο και Ντ. Αθανασοπούλου